

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 10 ianuarie 2019¹

Cauza C-507/17

**Google LLC, succesor în drepturi al Google Inc.,
împotriva
Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL),
cu participarea
Wikimedia Foundation Inc.,
Fondation pour la liberté de la presse,
Microsoft Corp.,
Reporters Committee for Freedom of the Press și alții,
Article 19 și alții,
Internet Freedom Foundation și alții,
Défenseur des droits**

[cerere de decizie preliminară formulată de
Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța)]

„Trimitere preliminară – Date cu caracter personal – Domeniul de aplicare al dreptului la înlăturarea unor linkuri – Hotărârea din 13 mai 2014, Google Spain și Google, C-131/12 – Înlăturare a unor linkuri din extensia numelui de domeniu corespunzătoare statului membru în care are loc solicitarea sau din extensiile numelui de domeniu al motorului de căutare corespunzătoare extensiilor naționale ale acestui motor pentru toate statele membre”

I. Introducere

1. Prezenta cerere de decizie preliminară, formulată de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța), se înscrie în continuarea Hotărârii Google Spain și Google² și va oferi Curții printre altele ocazia de a preciza domeniul de aplicare teritorial al Directivei 95/46/CE³. După cum se știe, în această cauză Curtea a consacrat un „drept de a fi uitat” în măsura în care, în anumite condiții, cererea unei persoane privind înlăturarea unor linkuri internet poate fi admisă de operatorul unui motor de căutare. În prezenta cauză, Curtea este invitată să precizeze domeniul de aplicare teritorial al unei înlăturări și să stabilească dacă dispozițiile Directivei 95/46 impun o înlăturare la scară națională, europeană sau mondială.

2. În prezenta cauză, vom propune Curții o înlăturare europeană: operatorul unui motor de căutare ar trebui să fie obligat să elimine linkurile din lista rezultatelor afișate în urma unei căutări efectuate dintr-un loc situat în Uniunea Europeană.

¹ Limba originală: franceza.

² Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

³ Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO 1995, L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10).

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Directiva 95/46

3. Potrivit articolului 1 din Directiva 95/46, aceasta are ca obiect protejarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale persoanei și în special a dreptului la viața privată în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, precum și eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a acestor date.

4. Articolul 2 din Directiva 95/46 prevede că, „[î]n sensul [acesteia]:

- (a) «date cu caracter personal» înseamnă orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (persoana vizată); o persoană identificabilă este o persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în special prin referire la un număr de identificare sau la unul sau mai multe elemente specifice, proprii identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale;
- (b) «prelucrarea datelor cu caracter personal» (prelucrare) înseamnă orice operațiune sau serie de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea;

[...]

- (d) «operator» înseamnă persoana fizică sau juridică, autoritatea publică, agenția sau orice alt organism care, singur sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal; atunci când scopurile și mijloacele prelucrării sunt stabilite prin acte cu putere de lege sau norme administrative interne sau comunitare, operatorul sau criteriile specifice pentru desemnarea acestuia pot fi stabilite prin dreptul intern sau comunitar;

[...]

- (h) «consimțământul persoanei vizate» înseamnă orice manifestare de voință, liberă, specifică și informată prin care persoana vizată acceptă să fie prelucrate datele cu caracter personal care o privesc.”

5. Articolul 3 din această directivă, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede la alineatul (1):

„Prezenta directivă se aplică prelucrării automate, în totalitate sau parțial, precum și prelucrării neautomate a datelor cu caracter personal, conținute sau care urmează să fie conținute într-un sistem de evidență a datelor cu caracter personal.”

6. Articolul 4 din directiva menționată, intitulat „Dreptul intern aplicabil”, prevede:

„(1) Fiecare stat membru aplică dispozițiile de drept intern pe care le adoptă în temeiul prezentei directive pentru prelucrarea datelor cu caracter personal atunci când:

- (a) prelucrarea este efectuată în cadrul activităților operatorului cu sediul pe teritoriul statului membru; dacă același operator este stabilit pe teritoriul mai multor state membre, acesta trebuie să ia măsurile necesare pentru a se asigura că fiecare din sedii respectă obligațiile prevăzute în dreptul intern aplicabil;

[...]”

7. În capitolul II secțiunea I, intitulată „Principii referitoare la calitatea datelor”, din Directiva 95/46, articolul 6 prevede:

„(1) Statele membre stabilesc că datele cu caracter personal trebuie să fie:

- (a) prelucrate în mod corect și legal;
- (b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime și să nu mai fie prelucrate ulterior într-un mod incompatibil cu aceste scopuri. Prelucrarea ulterioară a datelor în scopuri istorice, statistice sau științifice nu este considerată incompatibilă atât timp cât statele membre prevăd garanții corespunzătoare;
- (c) adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopurile pentru care sunt colectate și prelucrate ulterior;
- (d) exacte și, dacă este necesar, actualizate; trebuie luate toate măsurile necesare pentru ca datele inexacte sau incomplete din punct de vedere al scopului pentru care sunt colectate sau pentru care vor fi prelucrate ulterior să fie șterse sau rectificate;
- (e) păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate o perioadă nu mai lungă decât este necesar în vederea atingerii scopurilor pentru care au fost colectate sau pentru care vor fi prelucrate ulterior. Statele membre stabilesc garanțiile corespunzătoare pentru datele cu caracter personal care sunt stocate pe o perioadă mai mare decât cea menționată, în scopuri istorice, statistice sau științifice.

(2) Operatorul are obligația să asigure respectarea alineatului (1).”

8. În capitolul II secțiunea II, intitulată „Criterii privind legitimitatea prelucrării datelor”, din Directiva 95/46, articolul 7 enunță:

„Statele membre prevăd ca datele cu caracter personal să fie prelucrate numai dacă:

[...]

- (f) prelucrarea este necesară pentru realizarea interesului legitim urmărit de operator sau de către unul sau mai mulți terți, cu condiția ca acest interes să nu prejudicieze interesul sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate, care necesită protecție în temeiul articolului 1 alineatul (1).”

9. Articolul 12 din această directivă, intitulat „Dreptul de acces”, prevede:

„Statele membre garantează oricărei persoane vizate dreptul de a obține de la operator:

[...]

(b) după caz, rectificarea, ștergerea sau blocarea datelor a căror prelucrare nu respectă dispozițiile prezentei directive, în special datorită caracterului incomplet sau inexact a datelor;

[...]”

10. Articolul 14 din directiva menționată, intitulat „Dreptul de opoziție al persoanei vizate”, prevede:

„Statele membre acordă persoanei vizate dreptul:

(a) cel puțin în cazurile prevăzute în articolul 7 literele (e) și (f), să se opună în orice moment, din considerente întemeiate și legitime legate de situația sa particulară, prelucrării datelor în cauză, exceptând cazul când dreptul intern prevede altfel. Dacă opoziția este justificată, prelucrarea efectuată de operator nu se mai aplică acestor date;

[...]”

11. Articolul 28 din aceeași directivă, intitulat „Autoritatea de supraveghere”, are următorul cuprins:

„(1) Fiecare stat membru prevede una sau mai multe autorități publice [care] să fie responsabile de supravegherea aplicării pe teritoriul său a dispozițiilor adoptate de statele membre în temeiul prezentei directive.

[...]

(3) Fiecare autoritate este, în special, investită cu:

- competențe de investigare, cum ar fi cea de acces la datele care fac obiectul unei prelucrări și cea de a colecta toate informațiile necesare pentru îndeplinirea îndatoririlor de supraveghere;
- competențe efective de intervenție, cum ar fi, de exemplu, competența [...] de a ordona blocarea, ștergerea sau distrugerea datelor, de a impune interdicția temporară sau definitivă de prelucrare [...],

[...]

Deciziile autorităților de supraveghere care dau naștere unor plângeri pot face obiectul unei acțiuni în justiție.

(4) Fiecare autoritate de supraveghere poate fi sesizată de orice persoană sau de orice asociație care o reprezintă printr-o cerere de protecție a drepturilor și libertăților sale în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. Persoana vizată este informată despre soluția dată plângerii sale.

[...]

(6) Fiecare autoritate de supraveghere are competența, indiferent de dreptul intern aplicabil prelucrării în cauză, să exercite pe teritoriul statului membru din care provine competențele conferite în conformitate cu alineatul (3). Fiecare autoritate este chemată să își exercite competențele la cererea unei autorități a unui alt stat membru.

Autoritățile de supraveghere cooperează în măsura necesară îndeplinirii îndatoririlor lor, în special prin schimburi de informații utile.

[...]”

2. Regulamentul (UE) 2016/679

12. Regulamentul (UE) 2016/679⁴ se aplică, în temeiul articolului 99 alineatul (2) din acesta, de la 25 mai 2018. Articolul 94 alineatul (1) din acest regulament prevede că Directiva 95/46 se abrogă cu efect de la aceeași dată.

13. Articolul 17 din acest regulament, intitulat „Dreptul la ștergerea datelor («dreptul de a fi uitat»)”, are următorul cuprins:

„(1) Persoana vizată are dreptul de a obține din partea operatorului ștergerea datelor cu caracter personal care o privesc, fără întârzieri nejustificate, iar operatorul are obligația de a șterge datele cu caracter personal fără întârzieri nejustificate în cazul în care se aplică unul dintre următoarele motive:

- (a) datele cu caracter personal nu mai sunt necesare pentru îndeplinirea scopurilor pentru care au fost colectate sau prelucrate;
- (b) persoana vizată își retrage consimțământul pe baza căruia are loc prelucrarea, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (a) sau cu articolul 9 alineatul (2) litera (a), și nu există niciun alt temei juridic pentru prelucrare;
- (c) persoana vizată se opune prelucrării în temeiul articolului 21 alineatul (1) și nu există motive legitime care să prevaleze în ceea ce privește prelucrarea sau persoana vizată se opune prelucrării în temeiul articolului 21 alineatul (2);
- (d) datele cu caracter personal au fost prelucrate ilegal;
- (e) datele cu caracter personal trebuie șterse pentru respectarea unei obligații legale care revine operatorului în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern sub incidența căruia se află operatorul;
- (f) datele cu caracter personal au fost colectate în legătură cu oferirea de servicii ale societății informaționale menționate la articolul 8 alineatul (1).

(2) În cazul în care operatorul a făcut publice datele cu caracter personal și este obligat, în temeiul alineatului (1), să le șteargă, operatorul, ținând seama de tehnologia disponibilă și de costul implementării, ia măsuri rezonabile, inclusiv măsuri tehnice, pentru a informa operatorii care prelucrează datele cu caracter personal că persoana vizată a solicitat ștergerea de către acești operatori a oricăror linkuri către datele respective sau a oricăror copii sau reproduceri ale acestor date cu caracter personal.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se aplică în măsura în care prelucrarea este necesară:

- (a) pentru exercitarea dreptului la liberă exprimare și la informare;

⁴ Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO 2016, L 119, p. 1, și rectificare în JO 2018, L 127, p. 2).

- (b) pentru respectarea unei obligații legale care prevede prelucrarea în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern care se aplică operatorului sau pentru îndeplinirea unei sarcini executate în interes public sau în cadrul exercitării unei autorități oficiale cu care este investit operatorul;
- (c) din motive de interes public în domeniul sănătății publice, în conformitate cu articolul 9 alineatul (2) literele (h) și (i) și cu articolul 9 alineatul (3);
- (d) în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de cercetare științifică sau istorică ori în scopuri statistice, în conformitate cu articolul 89 alineatul (1), în măsura în care dreptul menționat la alineatul (1) este susceptibil să facă imposibilă sau să afecteze în mod grav realizarea obiectivelor prelucrării respective; sau
- (e) pentru constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în instanță.”

14. Articolul 18 din Regulamentul 2016/679, intitulat „Dreptul la restricționarea prelucrării”, prevede:

„(1) Persoana vizată are dreptul de a obține din partea operatorului restricționarea prelucrării în cazul în care se aplică unul din următoarele cazuri:

- (a) persoana vizată contestă exactitatea datelor, pentru o perioadă care îi permite operatorului să verifice exactitatea datelor;
- (b) prelucrarea este ilegală, iar persoana vizată se opune ștergerii datelor cu caracter personal, solicitând în schimb restricționarea utilizării lor;

[...]

- (d) persoana vizată s-a opus prelucrării în conformitate cu articolul 21 alineatul (1), pentru intervalul de timp în care se verifică dacă drepturile legitime ale operatorului prevalează asupra celor ale persoanei vizate.

(2) În cazul în care prelucrarea a fost restricționată în temeiul alineatului (1), astfel de date cu caracter personal pot, cu excepția stocării, să fie prelucrate numai cu consimțământul persoanei vizate sau pentru constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în instanță sau pentru protecția drepturilor unei alte persoane fizice sau juridice sau din motive de interes public important al Uniunii sau al unui stat membru.

(3) O persoană vizată care a obținut restricționarea prelucrării în temeiul alineatului (1) este informată de către operator înainte de ridicarea restricției de prelucrare.”

15. Articolul 21 din acest regulament, intitulat „Dreptul la opoziție”, prevede la alineatul (1):

„În orice moment, persoana vizată are dreptul de a se opune, din motive legate de situația particulară în care se află, prelucrării în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (e) sau (f) a datelor cu caracter personal care o privesc, inclusiv creării de profiluri pe baza respectivelor dispoziții. Operatorul nu mai prelucrează datele cu caracter personal, cu excepția cazului în care operatorul demonstrează că are motive legitime și imperioase care justifică prelucrarea și care prevalează asupra intereselor, drepturilor și libertăților persoanei vizate sau că scopul este constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în instanță.”

16. Articolul 85 din regulamentul menționat, intitulat „Prelucrarea și libertatea de exprimare și de informare”, prevede:

„(1) Prin intermediul dreptului intern, statele membre asigură un echilibru între dreptul la protecția datelor cu caracter personal în temeiul prezentului regulament și dreptul la libertatea de exprimare și de informare, inclusiv prelucrarea în scopuri jurnalistice sau în scopul exprimării academice, artistice sau literare.

(2) Pentru prelucrarea efectuată în scopuri jurnalistice sau în scopul exprimării academice, artistice sau literare, statele membre prevăd exonerări sau derogări de la dispozițiile capitolului II (principii), ale capitolului III (drepturile persoanei vizate), ale capitolului IV (operatorul și persoana împuternicită de operator), ale capitolului V (transferul datelor cu caracter personal către țări terțe sau organizații internaționale), ale capitolului VI (autorități de supraveghere independente), ale capitolului VII (cooperare și coerență) și ale capitolului IX (situații specifice de prelucrare a datelor) în cazul în care acestea sunt necesare pentru a asigura un echilibru între dreptul la protecția datelor cu caracter personal și libertatea de exprimare și de informare.

(3) Fiecare stat membru informează Comisia cu privire la dispozițiile de drept intern pe care le-a adoptat în temeiul alineatului (2), precum și, fără întârziere, cu privire la orice act legislativ de modificare sau orice modificare ulterioară a acestora.”

B. Dreptul francez

17. Punerea în aplicare în dreptul francez a Directivei 95/46 este asigurată de loi n° 78-17 du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés (Legea nr. 78-17 din 6 ianuarie 1978 privind informatica, fișierele electronice și libertățile, denumită în continuare „Legea din 6 ianuarie 1978”).

III. Situația de fapt și procedura din litigiul principal

18. Prin decizia din 21 mai 2015, președinta Commission nationale de l'informatique et des libertés (Comisia Națională pentru Informatică și Libertăți) (CNIL) a pus în întârziere societatea Google LLC ca, atunci când admite cererea unei persoane fizice prin care aceasta din urmă solicită înlăturarea din lista de rezultate, afișată în urma unei căutări efectuate plecând de la numele său, a unor linkuri către pagini web, să aplice această înlăturare în privința tuturor extensiilor numelui de domeniu al motorului său de căutare.

19. Google a refuzat să se conformeze acestei puneri în întârziere, limitându-se la înlăturarea linkurilor în discuție doar din lista de rezultate afișate ca răspuns la căutări efectuate pornind de la numele de domeniu corespunzătoare declinărilor motorului său de căutare din statele membre ale Uniunii Europene.

20. Pe de altă parte, CNIL a considerat insuficientă soluția complementară de „geoblocare” propusă de Google după expirarea termenului de punere în întârziere, constând în eliminarea posibilității de acces, de la o adresă IP considerată a fi localizată în statul de reședință al persoanei vizate, la rezultatele în litigiu obținute în urma unei căutări efectuate plecând de la numele acesteia, indiferent de declinarea motorului de căutare solicitată de utilizatorul de internet.

21. Prin deliberarea din 10 martie 2016, după ce a constatat că Google nu se conformase punerii în întârziere menționate în termenul acordat, CNIL a aplicat acestei societăți o sancțiune în cuantum de 100 000 de euro, care a fost adusă la cunoștința publicului.

22. Prin cererea introductivă formulată în fața Conseil d'État (Consiliul de Stat), Google solicită anularea acestei deliberări.

23. În cadrul acestei proceduri, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a considerat ca fiind admisibile cererile de intervenție formulate de Wikimedia Foundation Inc., de Fondation pour la liberté de la presse, de Microsoft Corp., de Reporters Committee for Freedom of the Press și alții, de Article 19 și alții, precum și de Internet Freedom Foundation și alții, întrucât acestea au justificat un interes suficient în ceea ce privește anularea deliberării atacate.

24. Conseil d'État (Consiliul de Stat) arată că prelucrarea de date cu caracter personal efectuată de motorul de căutare operat de Google, având în vedere activitățile de promovare și de vânzare a spațiului publicitar exercitate, în Franța, de filiala sa Google France, intră în domeniul de aplicare al Legii din 6 ianuarie 1978, care asigură transpunerea Directivei 95/46 în dreptul francez.

25. Conseil d'État (Consiliul de Stat) constată, pe de altă parte, că motorul de căutare operat de Google este declinat în diverse nume de domeniu prin extensii geografice, în vederea adaptării rezultatelor afișate la specificitățile, în special lingvistice, ale diferitor țări în care această societate își desfășoară activitatea. Atunci când căutarea este efectuată din domeniul „google.com”, Google procedează, în principiu, la o redirecționare automată a acestei căutări spre numele de domeniu corespunzător țării din care se consideră că se efectuează această căutare, ca urmare a identificării adresei IP a utilizatorului de internet. Cu toate acestea, indiferent de locația sa, utilizatorul de internet are posibilitatea de a efectua căutări pe celelalte nume de domeniu ale motorului de căutare. Pe de altă parte, deși rezultatele pot să difere în funcție de numele de domeniu pornind de la care se efectuează căutarea în motorul de căutare, este cert că linkurile afișate ca răspuns la o căutare provin din baze de date și din operațiuni de indexare comune.

26. Conseil d'État (Consiliul de Stat) apreciază că, ținând seama, pe de o parte, de faptul că toate numele de domeniu ale motorului de căutare al Google sunt accesibile de pe teritoriul francez și, pe de altă parte, de existența unor gateway-uri între aceste diferite nume de domeniu, puse în evidență tocmai de redirecționarea automată, și, în plus, de prezența modulelor cookie pe alte extensii ale motorului decât cea pe care au fost înregistrate inițial, trebuie să se considere că acest motor de căutare, care, de altfel, a făcut obiectul unei singure declarații la CNIL, efectuează o prelucrare de date cu caracter personal unică în contextul aplicării Legii din 6 ianuarie 1978. Ar rezulta că prelucrarea datelor cu caracter personal de către motorul de căutare operat de Google se efectuează în cadrul uneia dintre formele sale de instalare, Google France, stabilită pe teritoriul francez, și că aceasta este, din motivul menționat, reglementată de Legea din 6 ianuarie 1978.

27. În fața Conseil d'État (Consiliul de Stat), Google a susținut că sancțiunea în litigiu se întemeiază pe o interpretare eronată a dispozițiilor Legii din 6 ianuarie 1978 care transpun articolul 12 litera (b) și articolul 14 litera (a) din Directiva 95/46, în temeiul cărora Curtea a recunoscut, în Hotărârea Google Spain și Google⁵, un „drept la înlăturare”. Google arată că acest drept nu implică în mod necesar eliminarea linkurilor în litigiu, fără nicio limitare geografică, din toate numele de domeniu ale motorului său. În plus, reținând o astfel de interpretare, CNIL ar fi încălcat principiile curtoaziei și neamestecului recunoscute de dreptul internațional public și ar fi adus o atingere disproporționată libertății de exprimare, libertății de informare, libertății de comunicare și libertății presei garantate printre altele la articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

5 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

IV. Întrebările preliminare și procedura în fața Curții

28. Constatând că această argumentație prezintă mai multe dificultăți serioase de interpretare a Directivei 95/46, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) «Dreptul la înlăturare», astfel cum a fost consacrat de [Curte] prin Hotărârea [Google Spain și Google⁶] în temeiul dispozițiilor articolului 12 litera (b) și ale articolului 14 litera (a) din Directiva [95/46], trebuie interpretat în sensul că operatorul unui motor de căutare are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare, să efectueze această înlăturare din toate numele de domeniu ale motorului său de căutare, astfel încât linkurile în litigiu să nu mai fie afișate indiferent de locul de unde este lansată căutarea privind numele solicitantului, inclusiv atunci când acest loc se află în afara domeniului de aplicare teritorială a Directivei [95/46]?”
- 2) În cazul unui răspuns negativ la această primă întrebare, «dreptul la înlăturare», astfel cum a fost consacrat de [Curte] prin hotărârea citată anterior, trebuie interpretat în sensul că operatorul unui motor de căutare are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare, să elimine linkurile în litigiu din lista rezultatelor afișate în urma unei căutări efectuate plecând de la numele solicitantului doar din numele de domeniu corespunzător statului în care se consideră că s-a efectuat căutarea sau, în sens mai general, din numele de domeniu ale motorului de căutare corespunzătoare extensiilor naționale ale acestui motor în toate statele membre ale Uniunii Europene?
- 3) În plus, pe lângă obligația menționată [în cea de a doua întrebare], «dreptul la înlăturare», astfel cum a fost consacrat de [Curte] prin hotărârea citată anterior, trebuie interpretat în sensul că operatorul unui motor de căutare are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare, să elimine prin tehnica denumită de «geoblocare», pornind de la o adresă IP considerată a fi localizată în statul de reședință al beneficiarului «dreptului la înlăturare», rezultatele în litigiu ale căutărilor efectuate plecând de la numele acestui beneficiar sau chiar, în sens mai general, de la o adresă IP considerată a fi localizată în unul dintre statele membre care intră sub incidența Directivei [95/46], indiferent de numele de domeniu folosit de utilizatorul de internet care efectuează căutarea?”

29. Google, CNIL, Wikimedia Foundation, Fondation pour la liberté de la presse, Reporters Committee for Freedom of the Press și alții, Article 19 și alții, Internet Freedom Foundation și alții, Défenseur des droits (Avocatul Poporului, Franța), guvernele francez, irlandez, elen, italian, austriac și polonez, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise.

30. Toate aceste părți, cu excepția Défenseur des droits (Avocatul Poporului) și a guvernului italian, precum și Microsoft au fost ascultate în ședința care a avut loc la 11 septembrie 2018.

V. Analiză

31. Întrebările adresate de instanța de trimitere nu privesc interpretarea dispozițiilor Regulamentului 2016/679, ci pe cea a dispozițiilor Directivei 95/46. Or, acest regulament, care se aplică de la 25 mai 2018⁷, a abrogat directiva cu efect de la aceeași dată⁸.

32. În măsura în care reiese că, în dreptul procedural administrativ francez, legea aplicabilă unui litigiu este cea de la data unei decizii atacate, nu există îndoieli că Directiva 95/46 este cea aplicabilă litigiului principal. În consecință, Curtea este chemată să interpreteze dispozițiile acestei directive.

⁶ Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

⁷ În temeiul articolului 99 alineatul (2) din Regulamentul 2016/679.

⁸ A se vedea articolul 94 alineatul (1) din Regulamentul 2016/679.

A. Prima întrebare preliminară

33. Prin intermediul primei întrebări preliminare, Conseil d'État (Consiliul de Stat) solicită Curții în esență să stabilească dacă operatorul unui motor de căutare are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare a unor linkuri, să efectueze această înlăturare din toate numele de domeniu ale motorului său de căutare, astfel încât linkurile în litigiu să nu mai fie afișate indiferent de locul de unde este lansată căutarea privind numele solicitantului.

34. CNIL, Défenseur des droits (Avocatul Poporului), precum și guvernele francez, italian și austriac invocă necesitatea unei protejări eficiente și complete a dreptului la protecția datelor cu caracter personal, garantat la articolul 8 din cartă, și efectul util al dreptului la înlăturare, care rezultă din articolul 12 litera (b) și din articolul 14 primul paragraf litera (a) din Directiva 95/46, susținând că ar fi necesară o obligație de înlăturare la nivel mondial pentru a asigura efectivitatea acestor drepturi. Aceasta pare a fi de asemenea poziția exprimată de „Grupul de lucru «articolul 29» pentru protecția datelor”⁹ în ale sale „Orientări privind punerea în aplicare a Hotărârii [Google Spain și Google¹⁰]” din 26 noiembrie 2014¹¹ (denumite în continuare „orientările”). Astfel, acest grup arată că, „[p]entru a asigura respectarea deplină a drepturilor persoanei vizate, astfel cum au fost definite în hotărârea Curții, deciziile de eliminare a unui link trebuie să fie puse în aplicare într-un mod care să garanteze protecția eficace și completă a drepturilor persoanelor vizate și faptul că legislația UE nu poate fi eludată. În acest sens, limitarea eliminării unui link la domeniile din UE, pe motiv că utilizatorii au tendința de a utiliza motoarele de căutare prin intermediul domeniilor lor naționale, nu poate fi considerată drept un mijloc suficient pentru a garanta respectarea într-un mod satisfăcător a drepturilor persoanelor vizate, în conformitate cu hotărârea Curții. În practică, acest lucru înseamnă că, în orice caz, eliminarea unui link ar trebui să se aplice, de asemenea, tuturor domeniilor relevante, inclusiv domeniilor «.com»”¹².

35. În schimb, Google, Wikimedia Foundation, Fondation pour la liberté de la presse, Reporters Committee for Freedom of the Press și alții, Article 19 și alții, Internet Freedom Foundation și alții, guvernele irlandez, elen și polonez, precum și Comisia susțin în esență că instituirea unui drept de înlăturare mondial în temeiul dreptului Uniunii nu ar fi compatibilă nici cu acesta, nici cu dreptul internațional public și ar constitui un precedent periculos, care invită regimurile autoritare să solicite de asemenea punerea în aplicare la nivel mondial a deciziilor lor de cenzură.

36. Ideea unei înlăturări la nivel mondial poate părea seducătoare prin caracterul său radical, clar, simplu și eficient. Totuși, această soluție nu ne convinge, întrucât ține seama de o singură față a medaliei, și anume protecția datelor unei persoane.

1. Cu privire la Hotărârea Google Spain și Google

37. Punctul de plecare al analizei noastre este Hotărârea Google Spain și Google¹³.

38. Această hotărâre nu stabilește întinderea geografică a punerii în aplicare a unei înlăturări de linkuri. Totuși, ea conține o serie de elemente, în special cu privire la domeniul de aplicare teritorial al Directivei 95/46, care merită să fie amintite aici.

9 Odată cu intrarea în vigoare a Regulamentului 2016/679, acest grup de lucru a fost înlocuit de Comitetul European pentru Protecția Datelor [a se vedea articolul 68 și articolul 94 alineatul (2) din Regulamentul 2016/679].

10 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

11 Disponibile la https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp225_fr.pdf.

12 A se vedea punctul 7 din orientări.

13 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

39. Una dintre întrebări privea stabilirea condițiilor în care Directiva 95/46 se aplică din punct de vedere teritorial prelucrării datelor cu caracter personal efectuate în cadrul activității unui motor de căutare precum Google Search, care este operat de Google Inc., societate-mamă a grupului Google, al cărui sediu social se află în Statele Unite ale Americii.

40. În această privință, Curtea a statuat – în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 95/46, care prevede drept criteriu că „prelucrarea [de date cu caracter personal] este efectuată în cadrul activităților operatorului cu sediul [a se citi «unui sediu al operatorului»] pe teritoriul [unui stat] membru” – că domeniul de aplicare teritorial al Directivei 95/46 acoperă cazurile în care operatorul unui motor de căutare înființează într-un stat membru o sucursală sau o filială destinată promovării și vânzării spațiului publicitar de pe pagina acestui motor, a cărei activitate este orientată către locuitorii aceluia stat membru (precum Google Spain sau, în speță, Google France)¹⁴.

41. În acest mod, Curtea a respins argumentul formulat de Google Spain și de Google Inc. prin care acestea susțineau că prelucrarea de date cu caracter personal în cauză nu era efectuată „în cadrul activităților” Google Spain, ci exclusiv de Google Inc., care aparent opera Google Search fără nicio intervenție din partea Google Spain, a cărei activitate se limita la susținerea activității publicitare a grupului Google, care este distinctă de serviciul său de motor de căutare.

42. În această privință, Curtea a clarificat că obiectivul Directivei 95/46 este de a asigura protejarea eficientă și completă a drepturilor și a libertăților fundamentale ale persoanei și în special a dreptului la viața privată în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și că expresia „în cadrul activităților” nu poate primi o interpretare restrictivă¹⁵. În plus, ar reieși din articolul 4 din Directiva 95/46 că legiuitorul Uniunii a urmărit să garanteze că persoanele nu sunt private de protecția la care au dreptul conform acesteia și să evite eludarea protecției respective prin prevederea unui domeniu de aplicare teritorial deosebit de larg¹⁶.

2. Cu privire la locul de unde este lansată căutarea

43. La fel ca în prezenta cauză, în cauza Google Spain și Google¹⁷ litigiul principal era între Google¹⁸, în calitate de reclamantă, și o agenție statală de protecție a datelor¹⁹, cu privire la o decizie a acestei agenții.

44. Totuși, persoana aflată în centrul Hotărârii Google Spain și Google²⁰ este în mod clar cea ale cărei date cu caracter personal trebuie protejate. Curtea acordă întâietate drepturilor acestei persoane. Perspectiva persoanei care caută informații apare în această hotărâre numai în mod incident²¹. În consecință, prin faptul că a menționat doar „lista rezultatelor afișate în urma unei căutări efectuate plecând de la numele unei persoane”, Curtea nu a precizat cadrul în care a fost efectuată această căutare, de cine și de unde.

14 A se vedea Hotărârea din 13 mai 2014, Google Spain și Google (C-131/12, EU:C:2014:317, punctul 60 și punctul 2 din dispozitiv).

15 A se vedea Hotărârea din 13 mai 2014, Google Spain și Google (C-131/12, EU:C:2014:317, punctul 53).

16 A se vedea Hotărârea din 13 mai 2014, Google Spain și Google (C-131/12, EU:C:2014:317, punctul 54).

17 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

18 Mai precis, Google Spain SL și Google Inc.

19 Agenția Spaniolă de Protecție a Datelor în cauza Google Spain și Google și CNIL în prezenta cauză.

20 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

21 La fel ca cea a persoanei care le postează inițial. A se vedea de asemenea Concluziile noastre prezentate în cauza C-136/17, G.C. și alții (înlăturarea unor linkuri către date sensibile), prezentate în aceeași zi cu prezentele concluzii, punctul 67.

45. Deși dispozițiile Directivei 95/46 urmăresc, așadar, să protejeze drepturile fundamentale, în temeiul articolelor 7 și 8 din cartă, ale persoanei „căutate” și, ulterior, „afișate”, acestea rămân totuși mute cu privire la aspectul teritorial al înlăturării unor linkuri. De exemplu, nici aceste dispoziții, nici Hotărârea Google Spain și Google²² nu precizează dacă o cerere de căutare efectuată din Singapore trebuie tratată diferit față de o cerere efectuată din Paris sau din Katowice.

46. În opinia noastră, se impune o diferențiere în funcție de locul din care este efectuată căutarea. Cererile de căutare efectuate din afara teritoriului Uniunii nu ar trebui să fie supuse unei înlăturări a rezultatelor căutării.

a) Cu privire la aplicarea teritorială a Directivei 95/46

47. În temeiul articolului 52 alineatul (1) TUE, tratatele se aplică celor 28 de state membre²³. Teritoriul unui stat membru este definit de dreptul național și de dreptul internațional public²⁴. Articolul 52 alineatul (2) TUE adaugă că domeniul de aplicare teritorială a tratatelor este prevăzut la articolul 355 TFUE²⁵. În afara acestui teritoriu, în principiu, dreptul Uniunii nu poate fi aplicat și, în consecință, nici nu poate crea drepturi și obligații.

48. Așadar, se pune întrebarea dacă, pentru un motiv excepțional, domeniul de aplicare al Directivei 95/46 se extinde dincolo de frontierele teritoriale citate anterior, cu alte cuvinte dacă dispozițiile acestei directive trebuie interpretate în sens larg, astfel încât să aibă efecte dincolo de aceste frontiere.

49. Considerăm că răspunsul este negativ.

50. Este adevărat că există anumite situații în care sunt admise efecte extrateritoriale în dreptul Uniunii.

51. După cum subliniază și guvernul francez, în temeiul unei jurisprudențe constante în dreptul concurenței, faptul că o întreprindere care participă la un acord anticoncurențial sau care pune în aplicare o practică de o asemenea natură este situată într-o țară terță nu împiedică aplicarea normelor de concurență ale Uniunii în temeiul articolelor 101 și 102 TFUE, întrucât un asemenea acord sau o asemenea practică își produce efectele pe teritoriul Uniunii²⁶.

52. În materia dreptului mărcilor, Curtea a statuat că s-ar aduce atingere caracterului efectiv al normelor privind protecția drepturilor asupra mărcii²⁷ dacă, în cazul utilizării, într-o ofertă de vânzare sau în cadrul publicității pe internet destinate consumatorilor aflați în Uniune, a unui semn identic sau similar unei mărci înregistrate în Uniune, nu s-ar aplica normele sus-amintite ca urmare a simplului fapt că terțul aflat la originea acestei oferte sau a acestei publicități este stabilit într-un stat terț, că serverul site-ului internet utilizat de acesta se află într-un astfel de stat sau că produsul care face obiectul ofertei sau al publicității respective se află într-un stat terț²⁸.

22 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

23 Această dispoziție confirmă un principiu general de drept internațional public conform căruia organizațiile internaționale nu dispun de un teritoriu propriu, ci sunt formate din teritoriile statelor lor membre. A se vedea Kokott, J., „Artikel 52 EUV”, în Streinz, R. (ed.), *EUV/AEUV*, Beck, ediția a doua, München, 2012, punctul 1.

24 A se vedea de asemenea în această privință Hotărârea din 29 martie 2007, Aktiebolaget NN (C-111/05, EU:C:2007:195, punctul 54), în care Curtea a statuat, în ceea ce privește articolul 299 CE, devenit articolul 355 TFUE, că, „[i]n condițiile în care în tratat nu există o definiție mai precisă a teritoriului care ține de suveranitatea fiecărui stat membru, revine fiecăruia dintre statele membre să determine extinderea și limitele acestui teritoriu, în conformitate cu normele de drept internațional public”.

25 Cu privire la articolul 355 TFUE, a se vedea de asemenea Concluziile noastre prezentate în cauza The Gibraltar Betting and Gaming Association (C-591/15, EU:C:2017:32, punctul 54 și următoarele).

26 A se vedea Hotărârea din 6 septembrie 2017, Intel/Comisia (C-413/14 P, EU:C:2017:632, punctul 43).

27 În speță și la acel moment, articolul 5 alineatul (3) literele (b) și (d) din Prima directivă 89/104/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci și articolul 9 alineatul (2) literele (b) și (d) din Regulamentul (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146).

28 A se vedea Hotărârea din 12 iulie 2011, L'Oréal și alții (C-324/09, EU:C:2011:474, punctul 63).

53. Aceste două tipuri de situații constituie, în opinia noastră, situații extreme de natură excepțională. Ceea ce este crucial în cele două situații este efectul asupra pieței interne (chiar dacă alte piețe pot fi de asemenea afectate). Piața internă este un teritoriu delimitat în mod clar de tratate. În schimb, internetul este, prin natura sa, mondial și, într-un anumit mod, este prezent peste tot. Prin urmare, este dificil să se facă analogii și comparații.

b) Cu privire la efectele extrateritoriale ale drepturilor fundamentale

54. Nu poate fi invocată, în opinia noastră, astfel cum procedează Défenseur des droits (Avocatul Poporului), nici jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la efectele extrateritoriale ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, în cadrul extrădării unei persoane către o țară terță²⁹, și aceasta din două motive.

55. În primul rând, domeniul de aplicare al cartei urmează domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, iar nu invers, ceea ce se specifică în mod expres la articolul 51 alineatul (2) din cartă³⁰.

56. În al doilea rând, această jurisprudență privește cazurile specifice referitoare la pedeapsa cu moartea sau la interdicția torturii, drepturi ale omului aflate la baza oricărui stat de drept și de la care nu este posibilă nicio derogare³¹.

57. În schimb, și acesta este într-un anumit mod aspectul esențial al prezentei cauze, „dreptul de a fi uitat” trebuie evaluat comparativ cu alte drepturi fundamentale.

c) Cu privire la evaluarea comparativă a drepturilor fundamentale

58. Argumentul-cheie împotriva unei obligații de înlăturare la nivel mondial este cel al evaluării comparative a drepturilor fundamentale și al concluziilor care se deduc din Hotărârea Google Spain și Google³². În această cauză, Curtea a acordat o importanță considerabilă evaluării comparative între, pe de o parte, dreptul la protecția datelor și la viața privată și, pe de altă parte, interesul legitim al publicului de a avea acces la informația căutată.

59. Este stabilit că drepturile la protecția datelor și la viața privată sunt drepturi care rezultă din articolele 7 și 8 din cartă și trebuie să prezinte un element de legătură cu dreptul Uniunii și cu teritoriul acesteia. Aceeași este situația în ceea ce privește interesul legitim al publicului de a avea acces la informația căutată. În ceea ce privește Uniunea, acest drept rezultă din articolul 11 din cartă. Publicul vizat nu este un public mondial, ci este situat în domeniul de aplicare al cartei, așadar european.

60. În cazul în care ar fi admisă o înlăturare la nivel mondial, autoritățile Uniunii nu ar fi în măsură să definească și să stabilească un drept de a primi informații și cu atât mai puțin să îl evalueze comparativ cu celelalte drepturi fundamentale la protecția datelor și la viața privată, cu atât mai mult cu cât un astfel de interes al publicului de a avea acces la o informație va varia în mod necesar, în funcție de localizarea geografică a acestuia, de la un stat terț la altul.

29 A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 7 iulie 1989, Soering împotriva Regatului Unit, CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 11 iulie 2000, Jabari împotriva Turciei, CE:ECHR:2000:0711JUD004003598, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 15 martie 2001, Ismaili împotriva Germaniei, nr. 58128/00, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 4 septembrie 2014, Trabelsi împotriva Belgiei, CE:ECHR:2014:0904JUD000014010.

30 A se vedea de asemenea Hotărârea din 26 februarie 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 19).

31 A se vedea, în ceea ce privește articolul 4 din cartă, Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru (C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctele 85 și 86 și trimiterile exprese la articolul 3 și la articolul 15 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale).

32 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

61. Pe de altă parte, ar exista în acest caz pericolul ca Uniunea să împiedice persoane din țări terțe să aibă acces la informații. În cazul în care o autoritate din cadrul Uniunii ar putea dispune înlăturarea unui link la scară mondială, ar fi transmis un semnal fatal țărilor terțe, care ar putea dispune de asemenea o înlăturare în temeiul propriilor legi. Să ne imaginăm că, dintr-un motiv oarecare, țări terțe interpretează unele dintre drepturile lor astfel încât să împiedice persoanele situate într-un stat membru al Uniunii să aibă acces la o informație căutată. Ar exista un risc real de nivelare în jos, în detrimentul libertății de exprimare, la scară europeană și mondială³³.

62. Implicațiile în cauză nu impun, prin urmare, ca dispozițiile Directivei 95/46 să fie aplicabile în afara teritoriului Uniunii. Totuși, aceasta nu înseamnă că dreptul Uniunii nu poate impune niciodată unui operator al unui motor de căutare precum Google să întreprindă acțiuni la nivel mondial. Nu excludem să poată exista situații în care interesul Uniunii să impună o aplicare a dispozițiilor Directivei 95/46 în afara teritoriului Uniunii. Însă într-o situație precum cea din prezenta cauză nu există motive pentru a aplica dispozițiile Directivei 95/46 într-un asemenea mod.

63. Propunem, așadar, Curții să răspundă la prima întrebare preliminară că dispozițiile articolului 12 litera (b) și ale articolului 14 litera (a) din Directiva 95/46 trebuie interpretate în sensul că operatorul unui motor de căutare nu are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare a unor linkuri, să efectueze această înlăturare din toate numele de domeniu ale motorului său de căutare, astfel încât linkurile în litigiu să nu mai fie afișate indiferent de locul de unde este lansată căutarea privind numele solicitantului.

B. A doua și a treia întrebare preliminară

64. Dat fiind că propunem să se răspundă negativ la prima întrebare, este necesar să fie continuată analiza examinând împreună a doua și a treia întrebare.

65. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle dacă operatorul unui motor de căutare are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare a unor linkuri, să elimine linkurile în litigiu din lista rezultatelor afișate în urma unei căutări efectuate plecând de la numele solicitantului doar din numele de domeniu corespunzător statului în care se consideră că s-a efectuat căutarea sau, în sens mai general, din numele de domeniu ale motorului de căutare corespunzătoare extensiilor naționale ale acestui motor în toate statele membre ale Uniunii.

66. A treia întrebare, care este adresată „pe lângă” cea de a doua întrebare, urmărește să se stabilească dacă operatorul unui motor de căutare are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare a unor linkuri, să elimine prin tehnica denumită de „geoblocare”, pornind de la o adresă IP considerată a fi localizată în statul de reședință al beneficiarului „dreptului la înlăturare”, rezultatele în litigiu ale căutărilor efectuate plecând de la numele acestui beneficiar sau chiar, în sens mai general, de la o adresă IP considerată a fi localizată în unul dintre statele membre care intră sub incidența Directivei 95/46, indiferent de numele de domeniu folosit de utilizatorul de internet care efectuează căutarea.

67. În întrebările sale preliminare, instanța de trimitere face o legătură indisociabilă între, pe de o parte, numele de domeniu al unui motor de căutare³⁴ și, pe de altă parte, locul de unde este efectuată o căutare pe internet privind numele unei persoane³⁵.

33 A se vedea de asemenea Concluziile prezentate în cauza Google Spain și Google (C-131/12, EU:C:2013:424, punctul 121), în care avocatul general Jääskinen a considerat că dreptul fundamental la informare merită o protecție deosebită în cadrul dreptului Uniunii, în special având în vedere tendința din ce în ce mai pronunțată a regimurilor autoritare din alte regiuni ale lumii de a limita accesul la internet sau de a censura conținuturile accesibile prin intermediul acestuia.

34 De exemplu google.fr, google.lu, google.za sau google.com.

35 De exemplu Franța, Luxemburg, Africa de Sud sau Statele Unite ale Americii.

68. În ceea ce privește prima întrebare preliminară, o astfel de legătură este naturală: în cazul în care operatorul unui motor de căutare face inaccesibile rezultatele unei căutări în toate numele sale de domeniu, în mod evident linkurile în litigiu nu mai apar, indiferent de locul de unde este lansată căutarea.

69. În schimb, atunci când la prima întrebare se răspunde negativ, așa cum propunem, o asemenea legătură nu se mai impune. Astfel, după cum arată însăși instanța de trimitere, o persoană are posibilitatea de a efectua căutări pe orice nume de domeniu al motorului de căutare. De exemplu, extensia google.fr nu este limitată la căutările efectuate din Franța.

70. Această posibilitate poate fi totuși limitată prin tehnologia denumită de „geoblocare”.

71. Geoblocarea este o tehnică care limitează accesul la conținutul internet în funcție de situarea geografică a utilizatorului. Într-un sistem de geoblocare, localizarea utilizatorului este determinată cu ajutorul unor tehnici de geolocalizare, precum verificarea adresei IP a utilizatorului. Geoblocarea, care constituie o formă de cenzură, este considerată nejustificată în dreptul pieței interne a Uniunii, unde face printre altele obiectul unui regulament care urmărește să împiedice comercianții care își desfășoară activitatea într-un stat membru să blocheze sau să limiteze accesul la interfețele lor online al clienților din alte state membre care doresc să efectueze tranzacții transfrontaliere³⁶.

72. Odată ce geoblocarea este admisă, este lipsit de importanță numele de domeniu al operatorului motorului de căutare utilizat. Propunem, prin urmare, ca cea de a treia întrebare să fie abordată înainte de cea de a doua.

73. În Hotărârea Google Spain și Google³⁷, Curtea a declarat că operatorul unui motor de căutare trebuie să asigure, în cadrul responsabilităților, al competențelor și al posibilităților sale, că activitatea motorului menționat îndeplinește cerințele Directivei 95/46 pentru ca garanțiile prevăzute de directiva respectivă să își producă efectul deplin și pentru ca o protecție eficientă și completă a persoanelor în cauză, în special a dreptului lor la respectarea vieții private, să poată să fie realizată efectiv³⁸.

74. Odată ce este constatat un drept la înlăturare, revine, așadar, operatorului unui motor de căutare obligația de a lua toate măsurile aflate la dispoziția sa pentru a asigura o înlăturare eficientă și completă³⁹. Acest operator trebuie să efectueze toate demersurile posibile din punct de vedere tehnic. În ceea ce privește cauza principală, aceasta include printre altele tehnica denumită de „geoblocare”, indiferent de numele de domeniu folosit de utilizatorul de internet care efectuează căutarea.

75. O înlăturare nu trebuie efectuată la nivel național, astfel cum vom explica în rândurile care urmează, ci la nivelul Uniunii Europene.

36 A se vedea Regulamentul (UE) 2018/302 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 februarie 2018 privind prevenirea geoblocării nejustificate și a altor forme de discriminare bazate pe cetățenia sau naționalitatea, domiciliul sau sediul clienților pe piața internă și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 2006/2004 și (UE) 2017/2394, precum și a Directivei 2009/22/CE (JO 2018, L 601, p. 1).

37 Hotărârea din 13 mai 2014 (C-131/12, EU:C:2014:317).

38 A se vedea Hotărârea din 13 mai 2014, Google Spain și Google (C-131/12, EU:C:2014:317, punctul 38).

39 În Hotărârea din 15 septembrie 2016, Mc Fadden (C-484/14, EU:C:2016:689, punctul 96), Curtea a subliniat, cu privire la încălcări ale dreptului de proprietate intelectuală, că măsurile luate de destinatarul unei somații cu ocazia executării acesteia trebuie să fie îndeajuns de eficiente pentru a asigura o protecție efectivă a dreptului fundamental în cauză, și anume trebuie să aibă ca efect să împiedice sau, cel puțin, să facă dificil realizabile accesările neautorizate ale obiectelor protejate și să descurajeze în mod serios utilizatorii de internet care au recurs la serviciile destinatarului acestei somații să acceseze obiectele respective puse la dispoziția lor cu încălcarea dreptului fundamental menționat. A se vedea de asemenea Hotărârea din 27 martie 2014, UPC Telekabel Wien (C-314/12, EU:C:2014:192, punctul 62). Un astfel de raționament poate fi transpus în prezenta cauză.

76. Întrucât Directiva 95/46 are ca obiectiv „să încerce să asigure un nivel înalt de protecție în [Uniune]”⁴⁰, aceasta urmărește să instituie un sistem complet de protecție a datelor care depășește frontierele naționale. Întemeiată pe fostul articol 100a TCE⁴¹, aceasta se înscrie într-o logică a pieței interne care cuprinde, trebuie amintit, un spațiu fără frontiere interne⁴². În consecință, o înlăturare la nivel național ar fi contrară acestui obiectiv de armonizare și efectului util al dispozițiilor Directivei 95/46⁴³.

77. Pe de altă parte, trebuie arătat că, sub imperiul Regulamentului 2016/679, această problemă nici măcar nu s-ar pune, dat fiind că acest regulament, ca atare, „se aplică direct în fiecare stat membru”⁴⁴. Întemeiat pe articolul 16 TFUE, Regulamentul 2016/679 transcende abordarea pieței interne din cadrul Directivei 95/46 și urmărește să asigure un sistem complet de protecție a datelor cu caracter personal în Uniune⁴⁵. Acest regulament face referire în mod sistematic la Uniune, la teritoriul Uniunii sau la statele membre⁴⁶.

78. Propunem, prin urmare, să se răspundă la cea de a doua și la cea de a treia întrebare preliminară că operatorul unui motor de căutare are obligația să elimine linkurile în litigiu din lista rezultatelor afișate în urma unei căutări efectuate, plecând de la numele solicitantului, dintr-un loc situat în Uniunea Europeană. În acest context, operatorul menționat are obligația de a lua toate măsurile aflate la dispoziția sa pentru a asigura o înlăturare eficientă și completă. Aceasta include printre altele tehnica denumită de „geoblocare”, pornind de la o adresă IP considerată a fi localizată într-unul din statele membre supuse Directivei 95/46, indiferent de numele de domeniu folosit de utilizatorul de internet care efectuează căutarea.

VI. Concluzie

79. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța) după cum urmează:

- „1) Dispozițiile articolului 12 litera (b) și ale articolului 14 litera (a) din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date trebuie interpretate în sensul că operatorul unui motor de căutare nu are obligația, în cazul în care admite o cerere de înlăturare a unor linkuri, să efectueze această înlăturare din toate numele de domeniu ale motorului său de căutare, astfel încât linkurile în litigiu să nu mai fie afișate indiferent de locul de unde este lansată căutarea privind numele solicitantului.
- 2) Operatorul unui motor de căutare are obligația să elimine linkurile în litigiu din lista rezultatelor afișate în urma unei căutări efectuate, plecând de la numele solicitantului, dintr-un loc situat în Uniunea Europeană. În acest context, operatorul menționat are obligația de a lua toate măsurile aflate la dispoziția sa pentru a asigura o înlăturare eficientă și completă. Aceasta include printre altele tehnica denumită de «geoblocare», pornind de la o adresă IP considerată a fi localizată într-unul din statele membre supuse Directivei 95/46, indiferent de numele de domeniu folosit de utilizatorul de internet care efectuează căutarea.”

40 A se vedea considerentul (10) al Directivei 95/46.

41 Devenit articolul 114 TFUE.

42 A se vedea articolul 26 alineatul (2) TFUE.

43 În schimb, a invoca aici cartă, astfel cum procedează unele părți, ni se pare dificil în măsura în care aceasta se aplică numai în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. Domeniul de aplicare al acesteia este determinat, așadar, de domeniul de aplicare al Directivei 95/46, iar nu invers.

44 A se vedea articolul 288 alineatul (2) TFUE, precum și, în mod declarativ, Regulamentul 2016/679 *in fine*.

45 Trebuie adăugat, din considerente de echitate, că dispoziția de la articolul 16 TFUE nu exista la momentul adoptării Directivei 95/46, motiv pentru care aceasta din urmă se întemeiază pe articolul 114 TFUE (la acea vreme, articolul 110a TCE).

46 La plural.